

TEMAT: INWENTARYZACJA MURÓW OBRONNYCH

**OBIEKT: SYSTEM FORTYFIKACJI ŚREDNIOWIECZNYCH
PÓŁNOCNY ODCINEK MURÓW**
położonych przy ul. Wojska Polskiego
dz. nr 638/1, 638/2, 639, 624, 623, 620/2, 618, 617,
594, 590; AM-6; obręb: Centrum
57-500 Bystrzyca Kłodzka

INWESTOR: GMINA BYSTRZYCA KŁODZKA
ul. Henryka Sienkiewicza 6
57-500 Bystrzyca Kłodzka

AUTOR: mgr inż. arch. Joanna Pędrak

SPIS ZAWARTOŚCI OPRACOWANIA

I. CZĘŚĆ OPISOWA

OPIS DO INWENTARYZACJI MURÓW OBRONNYCH
WZDŁUŻ UL. WOJSKA POLSKIEGO

II. CZĘŚĆ RYSUNKOWA

1. PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU	1:500
2. ELEWACJA PÓŁNOCNA MURU – odcinek A - G	1:100
3. ELEWACJA PÓŁNOCNA MURU – odcinek G - N	1:100
4. ELEWACJA POŁUDNIOWA MURU – odcinek G - E1	1:100
5. ELEWACJA POŁUDNIOWA MURU – odcinek J - I	1:100

III. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

1. Fot. 1. Ogólny widok murów
2. Fot. 2. Odcinek A-B-C
3. Fot. 3. Odcinek C-D-D1-E
4. Fot. 4. Odcinek E-F-G
5. Fot. 5. Przejście w murze na odcinku E-F
6. Fot. 6. Odcinek E1-E2-E3-F. Widok od południa.
7. Fot. 7. Odcinek F-G. Widok od południa.
8. Fot. 8. Odcinek F-G. Widok od północy.
9. Fot. 9. Odcinek G-H.
10. Fot. 10. Odcinek H-I.
11. Fot. 11. Narożnik budynku w rejonie punktu I.
12. Fot. 12. Odcinek I-J.
13. Fot. 13. Przejście w budynku na odcinku I-J.
14. Fot. 14. Odcinek K-L.
15. Fot. 15. Odcinek J-K i K-L część zachodnia
16. Fot. 16. Odcinek K-L część wschodnia
17. Fot. 17. Odcinek L-M
18. Fot. 18. Odcinek L-M-N

OPIS DO INWENTARYZACJI MURÓW OBRONNYCH WZDŁUŻ UL. WOJSKA POLSKIEGO

1. DANE OGÓLNE.

1.1 OBIEKT

System fortyfikacji miejskich z XIV w. w Bystrzycy Kłodzkiej -
- północny odcinek murów obronnych wzdłuż ul. Wojska Polskiego
57- 500 Bystrzyca Kłodzka

Mury na granicy działek, w wielu miejscach stanowią ściany budynków
dz. nr 638/1, 638/2, 639, 624, 623, 620/2, 618, 617, 594, 590; AM 6, obręb: Centrum

1.2 INWESTOR

Gmina Bystrzyca Kłodzka
ul. Sienkiewicza 6, 57- 500 Bystrzyca Kłodzka

1.3 AUTORZY

1. Architektura: mgr inż. arch. Joanna Pędrak

1.4 PODSTAWA OPRACOWANIA.

1. Umowa nr WT/KL 472.4125.2.2014 o opracowanie dokumentacji projektowo - kosztorysowej z dnia 25.02.2014 roku.
2. Inwentaryzacja inżyniersko-konserwatorska z elementami ekspertyzy technicznej - System fortyfikacji średniowiecznych - Miejska trasa spacerowa Bystrzyca Kłodzka ul. Międzyłęśna
autor: inż. Franciszek Łuszczki Z.U.I. "Rewaloryzacja" sp. z o.o.
Kłodzko - maj 2009 r.
3. Aktualna mapa do celów projektowych w skali 1:500 - maj 2014r.
4. Pomiary inwentaryzacyjne i geodezyjne wykonane w maju - czerwcu 2014r.
5. Dokumentacja fotograficzna własna Biura Projektów ZUI "Rewaloryzacja" Joanna Pędrak; kwiecień - czerwiec 2014r.

1.5 WIELKOŚCI CHARAKTERYSTYCZNE.

1. Długość muru objętego opracowaniem	- 150,90 mb
2. Długość muru zabytkowego	- 117,50 mb
3. Powierzchnia muru objętego opracowaniem	- 875,90 m ²
4. Powierzchnia muru zabytkowego	- 647,80 m ²

2. UKŁAD PRZESTRZENNY I OPIS OGÓLNY OBIEKTU

Bystrzyca Kłodzka należy do nielicznych miast, które prawie w całości zachowały średniowieczny pierścień murów obronnych, których początki datowane są na 1319r. Nie zachował się jedynie zachodni fragment obwarowań, ale dzięki przekazom historycznym możemy zrekonstruować ich przebieg. Do dziś zachowane także trzy baszty: Brama Wodna, Baszta Rycerska i Baszta Kłodzka.

Dość długi, choć znacznie przerobiony odcinek muru kurtynowego zachował się też od strony północnej wzdłuż ul. Wojska Polskiego.

Jego budowę rozpoczęto wkrótce po wzniesieniu wieży bramnej (Baszty Kłodzkiej) z przejazdem - I połowa XIV wieku - gotyk , wzdłuż sztucznie przekopanej suchej fosy. Jej realizacja prowadzona była etapami, a mur wnoszono odcinkami. Ślady dwóch styków odcinków zarejestrowano na badanym fragmencie obwodu. Sposób ich ukształtowania, wskazuje, że budowa posuwała się ze wschodu ku zachodowi.

Nieznana pozostaje forma blankowania w zwieńczeniu kurtyny.

Mury odcinka obwodu wzniesiono z kamienia łamanego, miejscami o zabarwieniu piaskowo-żółtym, układanego warstwami wysokości około 70-80 centymetrów.

Jako spoiwa użyto zaprawy średnio twardej, wapienno-piaskowej, barwy żółtawej z zastosowaniem wypełniacza w postaci piasku kopanego. W jej strukturze odcinają się grudki niedolasowanego wapna frakcji od drobin do grudek średnicy 15 mm.

Pasmo zieleni (skwer, trawnik) przed murem sygnalizuje przebieg fosy obronnej zniwelowanej i zasypanej w XVIII - tym i XIX tym wieku.

W zasięgu średniowiecznego odcinka obwodu obronnego prace budowlane ograniczyły się do obniżenia jego pierwotnej wysokości poprzez rozbiórkę przedpiersia z blankowaniem oraz częściowo kurtyny. Mury włączono w zasięg budynków gospodarczych położonych na działkach dostępnych od strony ulic Środkowej i Siennej oraz placu Marii Curie-Skłodowskiej, a także w mury kamienic przy ulicy St. Okrzei. Lico muru eksponowane jest jako element plant od strony ulicy Wojska Polskiego.

Miejscami, z uwagi na stan zachowania, kurtynę rozebrano do fundamentów i odbudowano z użyciem odzyskanego materiału kamiennego.

Ponadto przebito w niej kilka otworów komunikacyjnych oraz okiennych. Te ostatnie otrzymały ceglane obamienia.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków - pod numerem A/2564/638 z dnia 10.02.1960r.

3. OPIS ELEMENTÓW MURU

3.1 ODCINEK A-B

Niski mur o wysokości niewiele poniżej 4,00m. Dołem przebudowany - cegła tynkowana, wyżej wtórny kamień.

Mur stanowi ścianę komórek gospodarczych.

3.2 ODCINEK B-C

Niewysoki mur zabytkowy - kamienny - stanowiący oparcie dla komórek gospodarczych. Zwieńczony płytami betonowymi z resztkami słupków stalowych – pozostałość po dawnym ogrodzeniu.

3.3 ODCINEK C-D

Pierwotny mur obronny wtopiony w budynek mieszkalny aż do okapu.
Dach z dachówki karpiówki ceramicznej, po remoncie. Na całej długości rynna o dwukierunkowym spadku. W punktach C i D istniejące rury spustowe z odprowadzeniem powierzchniowym pod sam mur.

Ściana wyraźnie zawilgocona.

Lico ściany kamienne, widoczne nieliczne ślady dawnych tynków.

Znaczne zniszczenia w rejonie posadowienia budynku.

3.4 ODCINEK D-E

Pierwotny mur obronny wtopiony w budynek mieszkalny – największa wysokość na całym obszarze opracowania – ponad 8,00m. Ściana kamienna, widoczne nieliczne ślady dawnych tynków.

Pod dachem, w szczycie drobne przemurowania wtórne z cegły, niewielki otwór wentylacyjny.

Dach po remoncie – dachówka ceramiczna zakładkowa.

Znaczne zawilgocenie na odcinku D-D1 i w rejonie posadowienia budynku.

3.5 ODCINEK E-F

Wolnostojący mur kamienny rekonstruowany z zachowaniem lica historycznego od strony podgrodzia. W murze otwarte przejście o wykroju łukowym.

Od strony miasta:

E1-E2 mur o pełnej szerokości ok. 1,95m częściowo przemurowywany z większych kamieni łączonych z cegłą, w rejonie punktu E2 – filarek narożny z cegły.

E2-E4 mur o licu ceglany – cegła ceramiczna łączona z silikatową - bardzo zniszczonym.

E4-F lico muru zabezpieczone prowizorycznie zaprawą cementową – widoczny roboczy szalunek.

Koronę muru pokrywają resztki dachówki stanowiące jego zwieńczenie, całość porastają trawy i krzewy o znacznych rozmiarach.

3.6 ODCINEK F-G

Mur kamienny rekonstruowany wtórny o nowym wątku z większych kamieni.

Zniszczona korona muru - roślinność porastającą mur – trawy i krzewy o wysokości do 80cm.

W murze nieużywane, łukowe przejście zamknięte zdobną metalową kratą - zniszczone i brakujące elementy łuku.

W rejonie punktu G, na ścianie przyległego budynku widoczny zarys pierwotnej szerokości muru, obecnie tynkowany.

3.7 ODCINEK G-H

Budynek gospodarczy wymurowany po zburzeniu historycznego muru obronnego, z cegły, tynkowany - wyprawa bardzo mocno spękana. Na ścianie widoczne ślady zamurowanych okien – pozostawione otwory wentylacyjne.

Na I piętrze zniszczone, nieużywane okno.

Na granicy z sąsiednim budynkiem - rejon punktu H - widoczne zniszczenia cokołu budynku.

Budynek w układzie kalenicowym o dachu z bardzo małym kątem nachylenia.

Zniszczona rynna i rura spustowa w punkcie G – brakujący dolny fragment.

3.8 ODCINEK H-I

Pierwotny mur obronny wtopiony w budynek mieszkalny do wysokości parapetu okna I piętra / ok. 4,00m/, wyżej ściana ceglana, tynkowana.

W poziomie parteru dwa otwory wentylacyjne do pomieszczeń gospodarczych / „okienka” bez stolarki/, w poziomie I piętra – jedno okno współczesne, bez podziałów.

Dach stromy z dachówki karpiówki ceramicznej, w układzie kalenicowym – zniszczony, brak rynny.

Znaczne zniszczenia w rejonie posadowienia i cokołu budynku.

3.9 ODCINEK I-J

Wolnostojący mur kamienny, fragmentami przemurowany. Wysokość obniżona do ok. 2,50m, grubość - 80cm. Obustronnie lico kamienne, mocno zniszczone.

Na koronie resztki połamanych dachówek. Powierzchnia porośnięta przez trawy.

Na powierzchni ścian: glony, mchy i porosty.

W murze otwór o wykroju łukowym zabezpieczony ozdobną kratą, analogicznie jak na odcinku F-G.

3.10 ODCINEK J-K

Przybudówka gospodarcza wymurowana w miejscu historycznego muru obronnego, z eksponowanym na całej wysokości ceglanym wątkiem. Przenika się z kamienną ścianą sąsiedniego budynku.

Znaczne zniszczenia w rejonie posadowienia budynku.

Na elewacji nawierzchniowo prowadzone kable.

3.11 ODCINEK K-L

Historyczny mur obronny, wkomponowany w ścianę budynku, zachowany do znacznej wysokości ok. 6,00m. Niestety w zdecydowanie złym stanie technicznym. Znaczne zniszczenia w rejonie cokołu na całej długości ściany, włącznie z przyporą w rejonie punktu L.

Lico kamienne, w rejonie punktu K wielokrotnie przebudowywane z zastosowaniem różnorodnego materiału. W głównym murze drobne wstawki ceglane m.in. obramienia zamurowanych okien.

Dwie przypory ceglane z pozostałościami zniszczonych tynków.

Wieńczący ścianę niewielki gzyms ceglany z licznymi ubytkami.

Powyżej dach stromy w układzie kalenicowym – po remoncie; brak rynny.

Mur porasta bluszcz pospolity *Hedera helix*, który po raz kolejny zaczyna wrastać pomiędzy nowe dachówki na wyremontowanym dachu.

3.12 ODCINEK L-M

Wtórny mur kamienny o nie historycznym przebiegu i układzie kamienia oraz mocnej cementowej spoinie.

Zniszczona korona muru, widoczne szpałdowania. Wykończenie stanowi obróbka blacharska.

3.13 ODCINEK M-N

Kolejny, wtórny, niski mur kamienny o nie historycznym przebiegu i jeszcze innym układzie wątku. Wykończony dachówką karpiówką na zaprawie.

Opracował:

III. CZĘŚĆ RYSUNKOWA

MAPA DO CELÓW PROJEKTOWYCH			
Oznaczenie kancelaryjne zgłoszenia pracy geodezyjnej		GK.BG.6640.201.2014.BG9	
Nazwa miejscowości		Bystrzyca Kłodzka	
Jednostka ewidencyjna	identyfikator	020806_4	
	nazwa	Bystrzyca Kl - miasto	
Obręb ewidencyjny	identyfikator	0002	
	nazwa	Centrum	
Skala mapy		1:500 482.223.0432, 0441	
Nazwa układu współrzędnych	prostokątnych płaskich	1965/4	
	układu wysokości	Kronsztadt 60	
Oznaczenie granic obszaru, który był przedmiotem aktualizacji			
Informacja o służebnościach gruntowych mających wpływ na zagospodarowanie gruntów, zlokalizowanych w granicach projektowanej inwestycji		Nie badano	
Data opracowania mapy		26.05.2014 r.	

Wykonanie niniejszej mapy nie było poprzedzone ustaleniami dotyczącymi ewentualnych służebności gruntowych obciążających grunty położone w granicach projektowanej inwestycji budowlanej.

BIURO USŁUG GEODEZYJNYCH
Józef Bogusławski
57-500 BYSTRZYCA KL., ul. Mickiewicza 8
NIP 881-100-28-18 REGON 890366298
tel. 721 295 895, 508 292 940
wykonawca

GEODETA UPRAWNIONY
mgr inż. Józef Bogusławski
57-500 BYSTRZYCA KL., ul. Strażacka 30
Upr. Nr 9542 z dnia 22.06.1990 r.
wyd. przez MGPR
tel. 721 295 895, 508 292 940

geodeta uprawniony
który opracował mapę

Poświadczam, że niniejszy dokument został opracowany w wyniku prac geodezyjnych i kartograficznych, których rezultaty zawiera operat techniczny wpisany do ewidencji materiałów państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego

Organ prowadzący państwowy zasób geodezyjny i kartograficzny: STAROSTA KŁODZKI

Identyfikator ewidencyjny materiału zasobu - operatu technicznego: P.0208.2014.1052

Data wpisania operatu technicznego do ewidencji materiałów zasobu: 29.05.2014

Imię, nazwisko i podpis osoby reprezentującej organ:

Z up. Starosty Kłodzkiego
mgr inż. Edward Sępak
Kierownik w Powiatowym Ośrodku Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej w Kłodzku
Oddział w Bystrzycy Kłodzkiej
w Wydziale Geodezji, Kartografii i Kadr

BRANŻA
ARCH.

PRACOWNIA PROJEKTOWA
ZUI "REWALORYZACJA" Joanna Pędrak
57-300 Kłodzko ul.Czeska 28 tel. 74 8672002

TYTUŁ
RYSUNKU

PROJEKT ZAGOSPODAROWANIA TERENU

Skala
1:500

OBIEKT

BYSTRZYCA KŁODZKA - SYSTEM FORTYFIKACJI ŚREDNIOWIECZNYCH - PÓŁNOCNY ODCINEK MURÓW WZDŁUŻ ul. WOJSKA POLSKIEGO

FAZA

INW.

DATA

06

2014

Projektant:
mgr inż.arch.
Joanna Pędrak
241/01/DUW

Sprawdzający:
mgr inż.arch.
Krystyna Michalska
241/01/DUW

Kier. pracowni:
mgr inż.arch.
Joanna Pędrak
241/01/DUW

Nr rys.

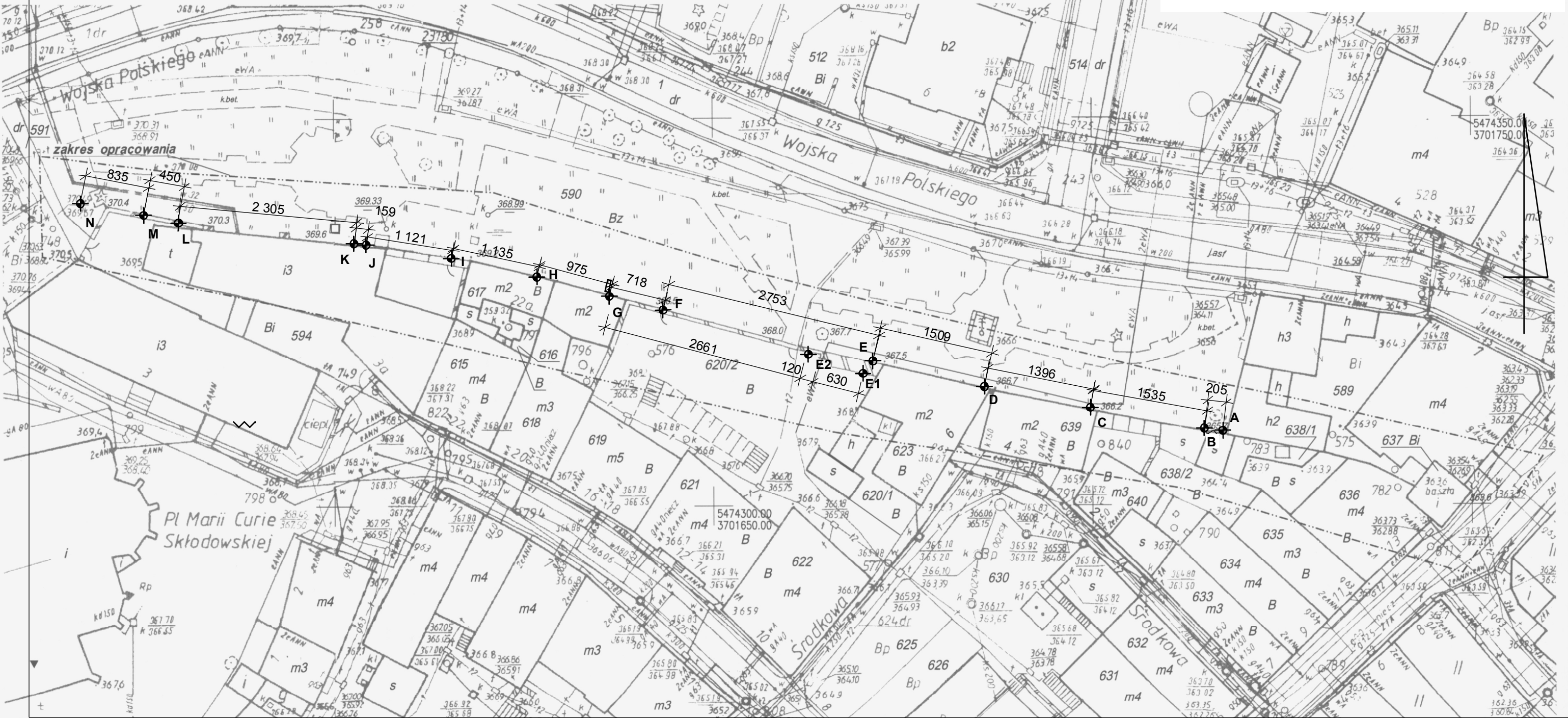
1

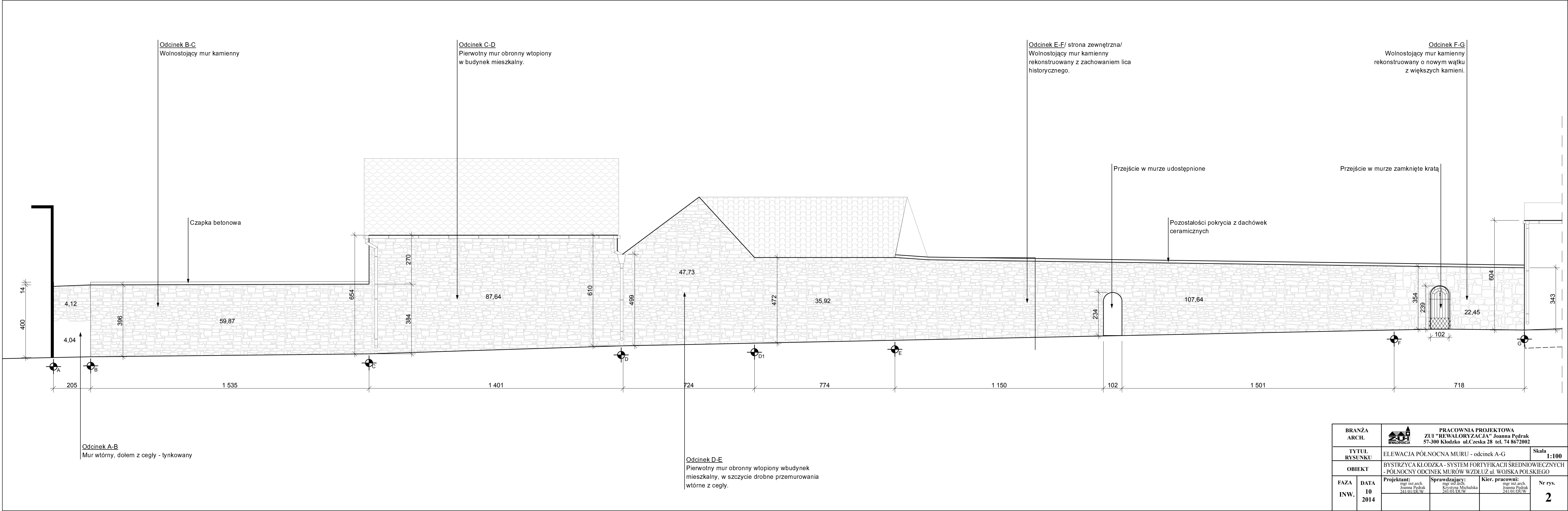
LEGENDA:

GRANICE DZIAŁEK

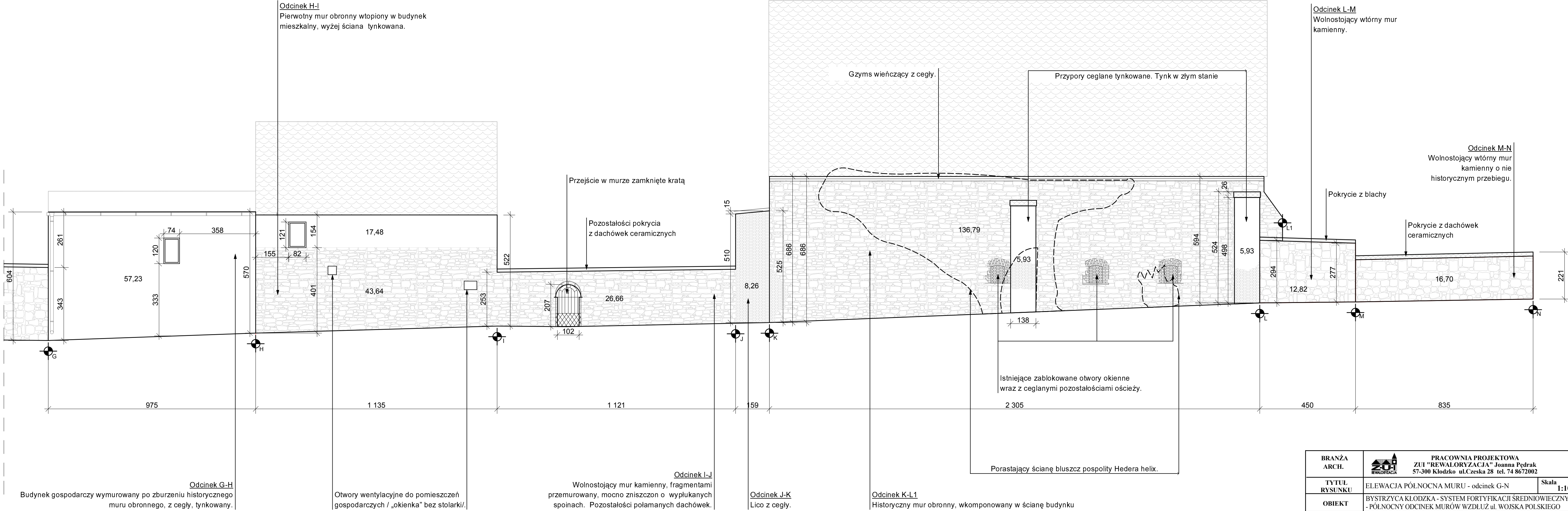
ZAKRES OPRACOWANIA

A-N PUNKTY CHARAKTERYSTYCZNE MURU

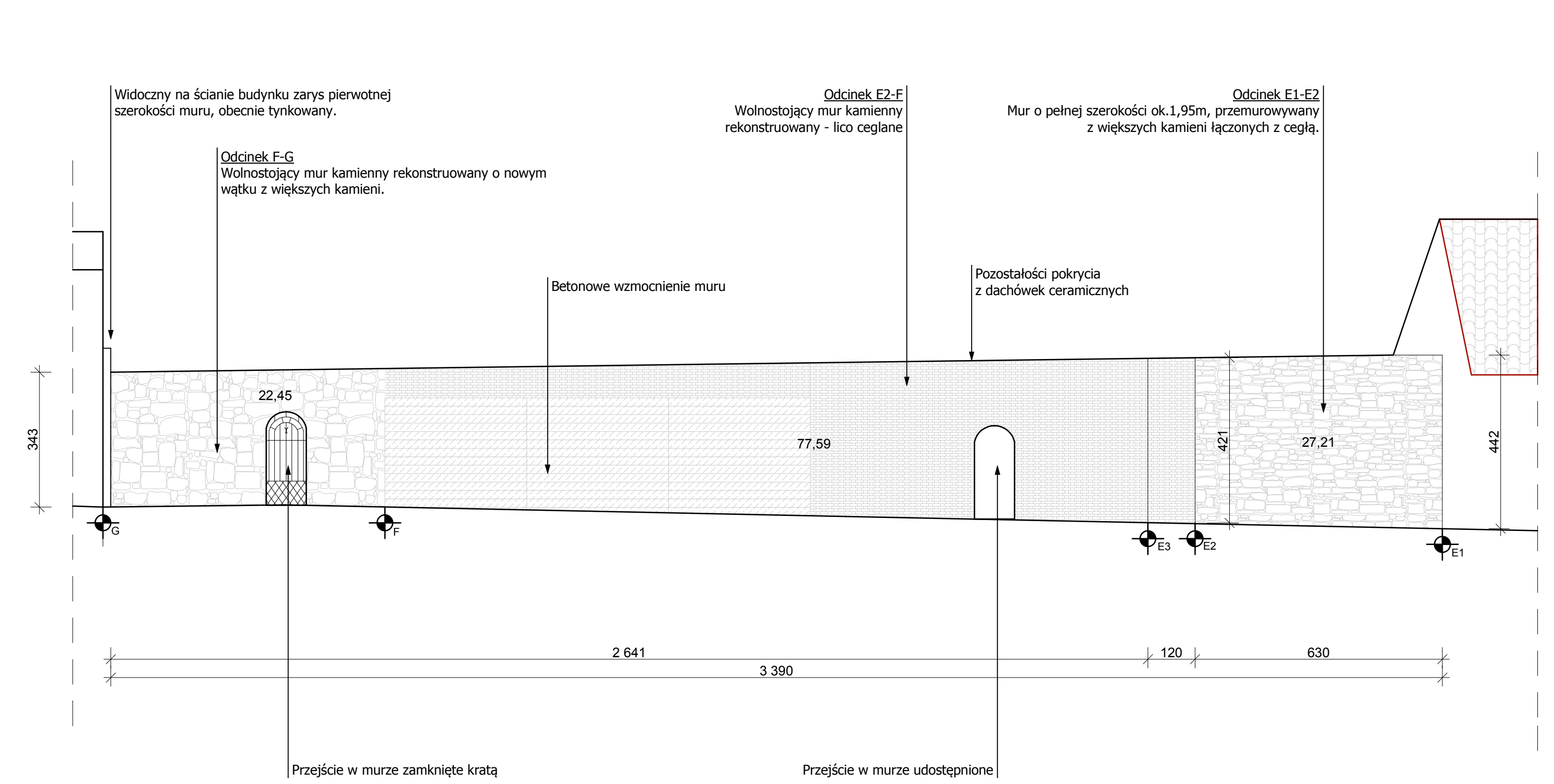

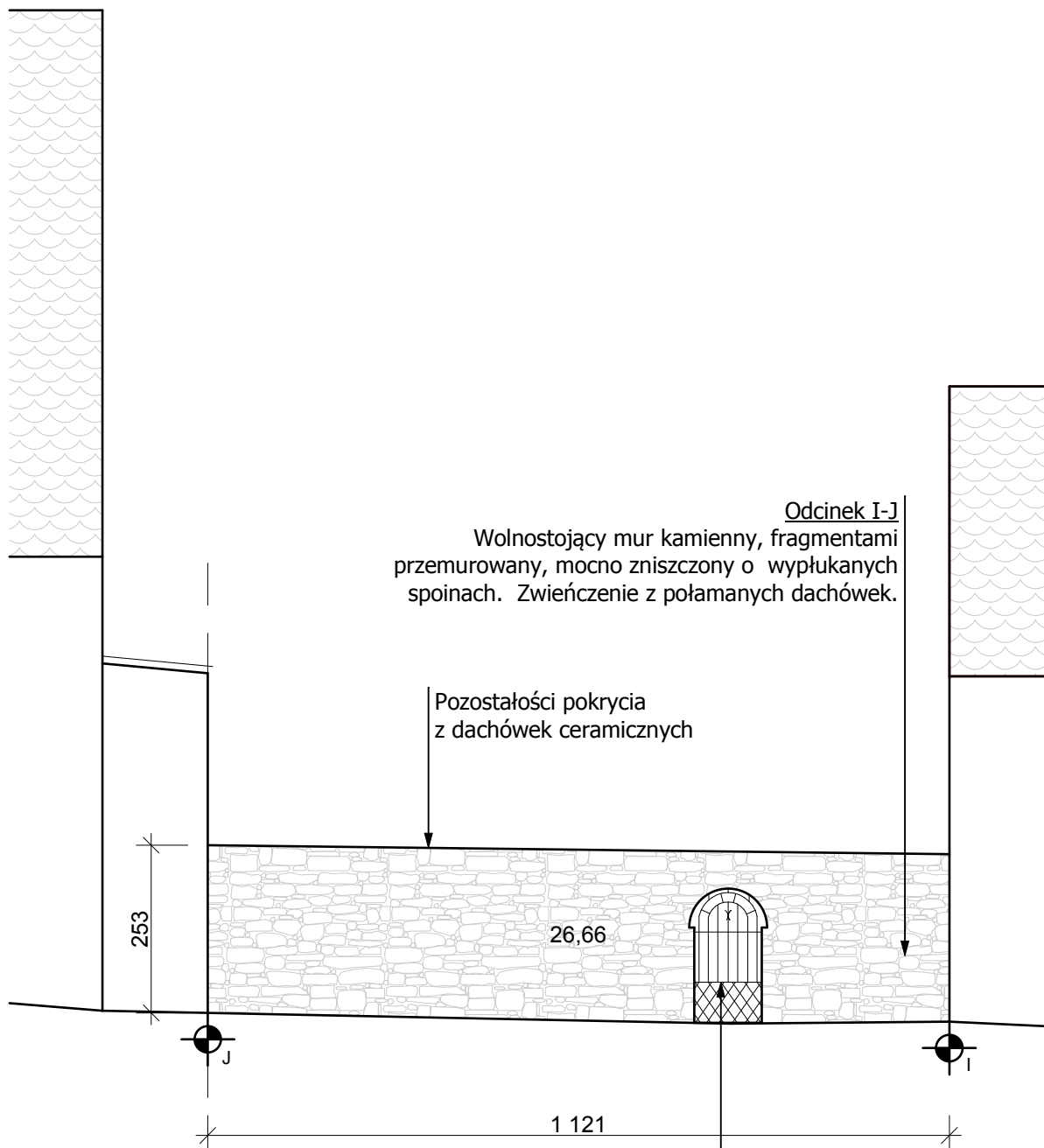
BRANŻA ARCH.		PRACOWNIA PROJEKTOWA ZUI "REWALORYZACJA" Joanna Pedrak 57-300 Kłodzko ul.Czeska 28 tel. 74 8672002			
TYTUŁ RYSUNKU		ELEWACJA PÓŁNOCNA MURU - odcinek A-G			Skala 1:100
OBIEKT		BYSTRZYCA KŁODZKA - SYSTEM FORTYFIKACJI ŚREDNIOWIECZNYCH - PÓŁNOCNY ODCINEK MUROW WZDŁUŻ ul. WOJSKA POLSKIEGO			
FAZA INW.	DATA 10 2014	Projektant: mgr inż.arch. Joanna Pedrak 241.01/D.U.W	Sprawdzający: mgr inż.arch. Krzyszna Michalska 241.01/D.U.W	Kier. pracowni: mgr inż.arch. Joanna Pedrak 241.01/D.U.W	Nr rys. 2

BRANŻA ARCH.		PRACOWNIA PROJEKTOWA ZUI "REWALORYZACJA" Joanna Pedrak 57-300 Kłodzko ul.Czeska 28 tel. 74 8672002			
TYTUŁ RYSUNKU		ELEWACJA PÓŁNOCNA MURU - odcinek G-N			Skala 1:100
OBIEKT		BYSTRZYCA KŁODZKA - SYSTEM FORTYFIKACJI ŚREDNIOWIECZNYCH - PÓŁNOCNY ODCINEK MURÓW WZDŁUŻ ul. WOJSKA POLSKIEGO			
FAZA INW.	DATA 10 2014	Projektant: mgr inż.arch. Joanna Pedrak 241/01/DUW	Sprawdzający: mgr inż.arch. Krystyna Michalska 241/01/DUW	Kier. pracowni: mgr inż.arch. Joanna Pedrak 241/01/DUW	Nr rys. 3

BRANŻA ARCH.		 PRACOWNIA PROJEKTOWA ZUI "REWALORYZACJA" Joanna Pędrak 57-300 Kłodzko ul.Czeska 28 tel. 74 8672002			
TYTUŁ RYSUNKU		ELEWACJA POŁUDNIOWA MURU - odcinek G-E1			Skala 1:100
OBIEKT		BYSTRZYCA KŁODZKA - SYSTEM FORTYFIKACJI ŚREDNIOWIECZNYCH - PÓŁNOCNY ODCINEK MURÓW WZDŁUŻ ul. WOJSKA POLSKIEGO			
FAZA INW.	DATA 10 2014	Projektant: mgr inż.arch. Joanna Pędrak 241/01/DUW	Sprawdzający: mgr inż.arch. Krystyna Michalska 241/01/DUW	Kier. pracowni: mgr inż.arch. Joanna Pędrak 241/01/DUW	Nr rys. 4

Przejście w murze zamknięte kratą.

BRANŻA ARCH.		 PRACOWNIA PROJEKTOWA ZUI "REWALORYZACJA" Joanna Pędrak 57-300 Kłodzko ul.Czeska 28 tel. 74 8672002			
TYTUŁ RYSUNKU		ELEWACJA POŁUDNIOWA MURU - odcinek J-I			Skala 1:100
OBIEKT		BYSTRZYCA KŁODZKA - SYSTEM FORTYFIKACJI ŚREDNIOWIECZNYCH - PÓŁNOCNY ODCINEK MURÓW WZDŁUŻ ul. WOJSKA POLSKIEGO			
FAZA INW.	DATA 10 2014	Projektant: mgr inż.arch. Joanna Pędrak 241/01/DUW	Sprawdzający: mgr inż.arch. Krystyna Michalska 241/01/DUW	Kier. pracowni: mgr inż.arch. Joanna Pędrak 241/01/DUW	Nr rys. 5

IV. DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA

Fot. 1. Ogólny widok murów

Fot. 2. Odcinek A-B-C

Fot. 3. Odcinek C-D-D1-E

Fot. 4. Odcinek E-F-G

Fot. 5. Przejście w murze na odcinku E-F

Fot. 6. Odcinek E1-E2-E3-F. Widok od południa.

Fot. 7. Odcinek F-G. Widok od południa.

Fot. 8. Odcinek F-G. Widok od północy.

Fot. 9. Odcinek G-H.

Fot. 10. Odcinek H-I.

Fot. 11. Narożnik budynku w rejonie punktu I.

Fot. 12. Odcinek I-J.

Fot. 13. Przejście w budynku na odcinku I-J.

Fot. 14. Odcinek K-L.

Fot. 15. Odcinek J-K i K-L część zachodnia

Fot. 16. Odcinek K-L część wschodnia

Fot. 17. Odcinek L-M

Fot. 18. Odcinek L-M-N